RÅDETS BESLUT (GUSP) 2018/1789

av den 19 november 2018

till stöd för bekämpning av olaglig handel med och spridning av handeldvapen och lätta vapen i medlemsstaterna i Arabförbundet

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 28.1 och 31.1,

med beaktande av förslaget från unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, och

av följande skäl:

(1) Den 16 december 2005 antog Europeiska rådet EU:s strategi för kampen mot olaglig anhopning av och handel med handeldvapen och lätta vapen och ammunition till dessa (nedan kallad *EU:s strategi för handeldvapen och lätta vapen*), som sedan reviderades 2018, där riktlinjerna för unionens åtgärder inom området handeldvapen och lätta vapen fastställs. I EU:s strategi för handeldvapen och lätta vapen anges att unionen kommer att prioritera stöd till regionala initiativ för bekämpning av olagliga handeldvapen och lätta vapen och ammunition till dessa, genom finansiellt och tekniskt bistånd till de regionala och nationella organisationer som har till uppgift att genomföra de relevanta regionala instrumenten.

(2) Den 13 juni 2018 lade Europeiska kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik (den höga representanten) fram ett gemensamt meddelande till Europaparlamentet och rådet om infallsvinklar för en EU-strategi mot olagliga skjutvapen, handeldvapen och lätta vapen samt deras ammunition med titeln *Vapensäkerhet och skydd av*.

(3) Förenta nationernas (FN) Agenda 2030 för hållbar utveckling, som antogs den 25 september 2015, bekräftade att hållbar utveckling inte kan förverkligas utan fred och säkerhet och att olagliga vapenflöden är bland de faktorer som ger upphov till våld, osäkerhet och orättvisa.

(4) I sin nedrustningsagenda med titeln *Securing our common future*, som lades fram den 24 maj 2018, efterlyser FN:s generalsekreterare en inkluderande, integrerad och delaktighetsbaserad strategi för kontroll av handeldvapen på nationell nivå och, i vissa situationer, på subregional nivå.

(5) Vid FN:s tredje konferens för översyn av framstegen med genomförandet av handlingsprogrammet för att förebygga, bekämpa och utrota alla former av olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen, som hölls i juni 2018 (nedan kallat *FN:s handlingsprogram*), åtog sig FN:s medlemsstater att förstärka partnerskap och samarbete på alla nivåer för att förebygga och bekämpa olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen, särskilt i fråga om gränskontroll, lagerhantering och säkerhet, destruktion och bortskaffande, märkning, registrering och spårning samt olaglig förmedling. De åtog sig även att stärka samarbetet med relevanta subregionala och regionala organisationer för att stärka genomförandet av FN:s handlingsprogram och det internationella spårningsinstrumentet.

(6) Arabförbundet är en regional organisation där samtliga arabiska länder ingår, och dess syfte är att främja och stärka samarbetet bland sina medlemmar.

(7) År 2016 inledde unionen och Arabförbundet en strategisk dialog mellan EU och Arabförbundet och inrättade ett antal arbetsgrupper.

(8) Den strategiska dialogens arbetsgrupp för massförstörelsevapen och vapenkontroll har fastställt prioriterade områden för möjligt konkret samarbete.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. I syfte att stödja medlemsstaterna i Arabförbundet i det nationella genomförandet av FN:s handlingsprogram samt det internationella spårningsinstrumentet kommer unionen att ha följande mål:

— Hållbar uppbyggnad av den nationella kapaciteten hos Arabförbundets medlemsstater att bekämpa olaglig spridning av handeldvapen och lätta vapen, bekämpa terrorism och öka säkerheten efter konflikter, med full respekt för internationella människorättsnormer.

— Hållbar uppbyggnad av Arabförbundets regionala kapacitet att ta itu med de ovannämnda utmaningarna.

— Stärkning av Arabförbundets medlemsstaters nationella kontroll över handeldvapen och lätta vapen vid avgörande stadier under deras livscykel.

— Förbättrat utbyte av bästa praxis och tillvaratagna erfarenheter.

2. För att uppnå de mål som avses i punkt 1 ska unionen genom detta beslut stödja åtgärder på följande områden:

— Kontroll av internationell överföring av handeldvapen och lätta vapen (bekämpning av olagliga vapenflöden).

— Identifiering och destruktion av källor till olagliga handeldvapen (kapacitetsuppbyggnad för brottsbekämpande organ).

— Andra åtgärder med anknytning till kontroll av handeldvapen såsom lagerhantering, kontroll av relaterade varor och säkerhet.

— Avväpning, demobilisering och återanpassning (DDR).

— Tillhandahållande av information som är relevant när det gäller olagliga handeldvapen och lätta vapen och förbättrad kontroll av dessa.

3. En detaljerad beskrivning av det projekt som avses i punkterna 1 och 2 återfinns i bilagan till detta beslut.

Artikel 2

1. Den höga representanten ska ansvara för genomförandet av detta beslut.

2. Det tekniska genomförandet av det projekt som avses i artikel 1 ska utföras av projektet Small Arms Survey, representerat av Graduate Institute of International and Development Studies, med stöd av Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol) och Världstullorganisationen (WCO) och i nära samarbete med Arabförbundets sekretariat.

3. Small Arms Survey ska, med stöd av Interpol och WCO, utföra sina uppgifter under den höga representantens ansvar. Den höga representanten ska i detta syfte ingå nödvändiga överenskommelser med Small Arms Survey.

Artikel 3

1. Det finansiella referensbeloppet för genomförandet av det unionsfinansierade projekt som avses i artikel 1 ska vara 2 858 550 EUR.

2. De utgifter som ska finansieras med det referensbelopp som fastställs i punkt 1 ska förvaltas i enlighet med de förfaranden och regler som gäller för unionens budget.

3. Kommissionen ska övervaka att de utgifter som avses i punkt 2 förvaltas på rätt sätt. Den ska därför ingå den överenskommelse som krävs med Small Arms Survey. I denna överenskommelse ska det fastställas att Small Arms Survey ska säkerställa att unionens bidrag synliggörs i proportion till dess storlek.

4. Kommissionen ska sträva efter att ingå den överenskommelse som avses i punkt 3 så snart som möjligt efter det att detta beslut har trätt i kraft. Den ska underrätta rådet om eventuella svårigheter i samband med detta och om dagen för ingåendet av överenskommelsen.

Artikel 4

1. Den höga representanten ska rapportera till rådet om genomförandet av detta beslut på grundval av regelbundna kvartalsrapporter som utarbetats av Small Arms Survey. Dessa rapporter ska ligga till grund för rådets utvärdering.

2. Kommissionen ska rapportera om de finansiella aspekterna av det projekt som avses i artikel 1.

Artikel 5

1. Detta beslut träder i kraft samma dag som det antas.

2. Detta beslut upphör att gälla 24 månader efter det att den överenskommelse som avses i artikel 3.3 har ingåtts. Det ska dock upphöra att gälla sex månader efter ikraftträdandet om någon överenskommelse inte har ingåtts inom den perioden.

Utfärdat i Bryssel den 19 november 2018.

På rådets vägnar
F. MOGHERINI
Ordförande

BILAGA

Bekämpning av olaglig handel med och spridning av handeldvapen och lätta vapen i medlemsstaterna i Arabförbundet (2018–2020)

1. Bakgrund och motivering till stödet inom ramen för Gusp

Detta projekt bygger vidare på Arabförbundets och unionens tidigare insatser för att stödja Arabförbundets medlemsstater i bekämpningen av olagliga handeldvapen och lätta vapen i arabvärlden. Att få bukt med förekomsten av olagliga handeldvapen i arabvärlden är avgörande för att man ska kunna minska alla typer av våld och främja hållbar utveckling och välstånd i linje med målen Förenta nationernas (FN) för hållbar utveckling, både i arabvärlden och i angränsande regioner, inbegripet Europa.

Projektet ska i synnerhet stärka kapaciteten hos Arabförbundets medlemsstater att genomföra FN:s handlingsprogram för att förebygga, bekämpa och utrota alla former av olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen (nedan kallat *FN:s handlingsprogram*) och det internationella spårningsinstrumentet i enlighet med de prioriteringar och behov som konstaterats av Arabförbundets medlemsstater. I projektets normativa ram ingår också Agenda 2030 för hållbar utveckling, särskilt mål 16.4. Beroende på vad Arabförbundets värdmedlemsstat föredrar skulle FN:s vapenprotokoll och vapenhandelsfördrag också kunna utgöra utgångspunkter för projektrelaterade kapacitetsuppbyggnadsinsatser (t.ex. export-/importkontroll och förebyggande av avledning).

2. Projektets mål och långsiktiga hållbarhet

Projektets underliggande mål är att på ett hållbart sätt stärka kapaciteten hos Arabförbundets medlemsstater att genomföra FN:s handlingsprogram och det internationella spårningsinstrumentet, inbegripet för att bekämpa olagliga handeldvapen och terrorism, i enlighet med de prioriteringar och behov som identifierats av Arabförbundets medlemsstater. För att uppnå detta mål har projektet följande huvudsyften:

a) Hållbar uppbyggnad av den nationella kapaciteten hos Arabförbundets medlemsstater att bekämpa olaglig spridning av handeldvapen och lätta vapen, bekämpa terrorism och öka säkerheten efter konflikter.

b) Hållbar uppbyggnad av Arabförbundets regionala kapacitet att ta itu med de ovannämnda utmaningarna.

c) Stärkning av Arabförbundets medlemsstaters nationella kontroll över handeldvapen och lätta vapen vid avgörande stadier under deras livscykel.

d) Förbättrat utbyte av bästa praxis och tillvaratagna erfarenheter.

Samråden med Arabförbundets medlemsstater ger vid handen att dessa söker bistånd och stöd på specifika områden, i huvudsak med inriktning på uppbyggnad av nationell kapacitet att bekämpa olagliga vapenflöden (se avsnitt 3 för ytterligare information). Projektets samtliga delar, inbegripet de som avser behovsanalys och utvärdering efter genomförandet, har utformats för att säkerställa att det ger hållbar kapacitet till de avsedda mottagarna, nämligen myndigheter och tjänstemän i Arabförbundets medlemsstater, liksom Arabförbundets sekretariat (avdelningen för vapenkontroll och nedrustning).

3. Beskrivning av åtgärderna

Unionens projekt för att bekämpa olaglig handel med och spridning av handeldvapen och lätta vapen i medlemsstaterna i Arabförbundet (2018–2020) har utformats för att möta de behov som Arabförbundets medlemsstater har gett uttryck för när det gäller följande prioriterade områden:

Område 1:

Kontroll av internationell överföring av handeldvapen/lätta vapen (bekämpning av olagliga vapenflöden)

1.1 Kontroll och licensiering av export/import/transitering (riskbedömning etc.)

1.2 Förebyggande av avledning av handeldvapen och lätta vapen till obehöriga mottagare

1.3 Upptäckt av handeldvapen, lätta vapen och tillhörande delar vid inspektioner av godstransporter och laster (metoder, tekniker och utrustning m.m. för inspektion)

Område 2:

Identifiering och störning av källor till olagliga handeldvapen (kapacitetsuppbyggnad för brottsbekämpande organ)

2.1 Kontroll av land-, sjö- och luftgränserna, inbegripet tekniköverföring

2.2 Märkning, dokumentering och spårning

2.3 Ytterligare tekniker och metoder för utredningar och inspektioner avseende vapen (t.ex. användning av ballistiska uppgifter samt identifiering/störning av smugglingsrutter och smugglingsmetoder)

Område 3:

Andra kontrollåtgärder avseende handeldvapen

3.1 Lagerhantering och säkerhet

Område 4:

Avväpning, demobilisering och återanpassning (DDR)

4.1 Utbyte av expertis, bästa praxis och tillvaratagna erfarenheter som avser DDR

4.2 Stöd vid utformningen av nationella DDR-program

4.3 Annat stöd till Arabförbundets medlemsstater efter konflikter

Det bör noteras att detta inslag, trots att det begärs av vissa av Arabförbundets medlemsstater, fått mindre uppmärksamhet totalt sett än de övriga områden som förtecknas i detta avsnitt. Av detta skäl är det inte huvudinriktningen på projektet.

Område 5:

Tillhandahållande av information som är relevant när det gäller olagliga handeldvapen och lätta vapen och förbättrad kontroll av dessa vapen:

5.1 Utvärdering av lagar och andra författningar i Arabförbundets medlemsstater och rådgivning om eventuell översyn och möjliga ändringar.

5.2 Översättning av relevanta forskningsresultat, publicerade studier och andra handlingar till arabiska.

För att möta de ovannämnda behoven kommer följande att ingå i projektet:

1. Regional samordning: inledande möte i Kairo
2. Subregional samordning: subregionala workshoppar
3. Utvärderingsuppdrag
4. Utbildning i relevant land
5. Lagstiftningsstöd
6. Tillhandahållande av information på arabiska
7. Regional samordning: avslutande möte i Kairo
8. Övervakning och utvärdering av projektet (inbegripet finansiell revision)

3.1 Regional samordning: inledande möte i Kairo

3.1.1 Mål: Att sprida information om projektet, inleda kontakter med Arabförbundets medlemsstater och börja att identifiera enskilda länders behov (inledande behovsanalys) (de prioriterade områdena 1–5).

3.1.2 Insatser: Veckolångt inledande möte i Kairo för högre tjänstemän från Arabförbundets medlemsstater liksom personal med ansvar för projektrelaterade frågor inom Arabförbundet, där man ska ta upp projektets samtliga aspekter (de prioriterade områdena 1–5).

3.1.3 Åtgärdens resultat: etablering av kontakter med Arabförbundets medlemsstater, identifiering av enskilda länders behov och författande av en sammanfattande rapport från mötet.

3.2 Subregional samordning: subregionala workshoppar

3.2.1 Mål: Att på subregional nivå möjliggöra för Arabförbundets medlemsstater att utbyta erfarenheter och god praxis och identifiera prioriteringar för genomförandet på områden som rör projektet (de prioriterade områdena 1–4).

3.2.2 Insatser: Hålla veckolånga workshoppar, ungefär halvvägs genom projektet, i tre olika subregioner (preliminärt Maghreb, arabiska Sahel och Östafrika; Mashriq; Arabiska halvön och Irak – totalt tre veckor). Vid det inledande mötet i Kairo (punkt 3.1), eller kort därefter, ska det fastställas vilka av Arabförbundets medlemsstater som ska delta i workshopparna.

3.2.3 Åtgärdens resultat: utbyte av erfarenheter och god praxis inom områden som rör projektet, identifiering av prioriteringar för genomförandet och författande av en sammanfattande rapport från workshopparna.

3.3 Utvärderingsuppdrag

3.3.1 Mål: Få kännedom om enskilda länders behov och förbereda för uppföljande utbildning och stöd i relevant land (de prioriterade områdena 1–5).

3.3.2 Insatser: Studiebesök i de av Arabförbundets medlemsstater som begär stöd.

3.3.3 Åtgärdens resultat: Slutförande av utvärderingsuppdrag och författande av en kort rapport för varje uppdrag, som är konfidentiell för Arabförbundets värdmedlemsstat och som ska fastställa landets särskilda behov (identifiera befintliga strategier och åtgärder, normativa eller andra brister samt hinder för att åtgärda sådana brister).

3.4 Utbildning i relevant land

3.4.1 Mål: Bygga upp hållbar kapacitet för kontroll av handeldvapen i Arabförbundets värdmedlemsstat, utifrån landets intressen och behov (de prioriterade områdena 1–4).

3.4.2 Insatser:

Utbildning i relevant land för de av Arabförbundets medlemsstater som begär stöd. Utbildningen kan gagna Arabförbundets samtliga 22 medlemsstater (en vecka per stat) eller ett mindre antal av Arabförbundets medlemsstater (flera besök i de staterna, t.ex. två veckor av utbildning i 11 av Arabförbundets medlemsstater).

Varje veckolång utbildning kommer att omfatta följande: a) En introduktionsdag då högt uppsatta regeringstjänstemän får information om alla delar av projektet som är av intresse/relevanta för Arabförbundets medlemsstat. b) Två dagars utbildning för avdelningschefer (projektexperter som parallellt arbetar inom de områden som är av intresse/relevanta för Arabförbundets medlemsstat). c) Två dagars praktisk utbildning för fältpersonal (projektexperter som parallellt arbetar inom de områden som är av intresse/relevanta för landet).

Om flera besök görs ska projektet sträva efter att stärka det nationella egenansvaret genom att utöka och stärka den utbildning som gavs vid det första besöket, särskilt inom de områden som Arabförbundets värdmedlemsstat har identifierat som högt prioriterade.

3.4.3 Åtgärdens resultat: Utbildningens effekter ska utvärderas för att avgöra i vilken utsträckning projektmålen rörande kapacitetsuppbyggnad har uppnåtts.

3.5 Lagstiftningsstöd

3.5.1 Mål: Utvärdera lagstiftning med anknytning till handeldvapen i Arabförbundets värdmedlemsstater som begär sådant stöd samt identifiera eventuell översyn och möjliga ändringar av lagstiftningen (de prioriterade områdena 1–4).

3.5.2 Insatser: Dokumentarisk undersökning och kontakter med den begärande Arabförbundsmedlemsstaten. Studiebesök (en vecka). Uppföljningsrapport och kontakter med den begärande Arabförbundsmedlemsstaten.

3.5.3 Åtgärdens resultat: Författande av en kort rapport, som är konfidentiell för Arabförbundets värdmedlemsstat, där eventuell översyn och möjliga ändringar av lagstiftningen identifieras.

3.6 Tillhandahållande av information på arabiska

3.6.1 Mål: Tillgodose behovet i Arabförbundets medlemsstater av oberoende och tillförlitlig information på arabiska om handeldvapen och väpnat våld (det prioriterade området 5).

3.6.2 Insatser: Översättning av centrala publikationer och dokument till arabiska (offentliggjorda rapporter, riktlinjer för bästa praxis etc.). Exempel på detta skulle kunna vara den vägledning för FN:s process för handeldvapen och den matris för fysisk säkerhet och lagerhantering som Small Arms Survey står bakom.

3.6.3 Åtgärdens resultat: Specifika resultat skulle omfatta översättning av viktiga böcker, rapporter och informationsdokument till arabiska samt poddsändningar och blogginlägg på arabiska. Denna åtgärd skulle resultera i en betydande ökning av tillgången till oberoende och tillförlitlig information om handeldvapen och väpnat våld på arabiska.

3.7 Regional samordning: avslutande möte i Kairo

3.7.1 Mål: Att utvärdera projektet och planera för framtida samarbete (de prioriterade områdena 1–5).

3.7.2 Insatser: Ett två dagar långt möte i Kairo i slutet av projektet för högre tjänstemän från Arabförbundets medlemsstater liksom personal med ansvar för projektrelaterade frågor inom Arabförbundet.

3.7.3 Åtgärdens resultat: Diskussion om och utvärdering av projektet. Framtagande av planer för framtida samarbete om kontroll av handeldvapen. Författande av en sammanfattande rapport från mötet.

3.8 Övervakning och utvärdering av projektet

3.8.1 Mål: Att säkerställa att projektets innehållsmässiga mål har uppnåtts och att projektkostnaderna stämmer överens med den godkända budgeten.

3.8.2 Insatser: För att mäta effekterna av projektets olika delar kommer projektet att omfatta dels en intern, dels en extern övervakningsmekanism. Den interna övervakningsmekanismen kommer att ledas av en intern specialist på resultatbaserad förvaltning med stöd av projektets personal. Den externa utvärderingen kommer att omfatta rekrytering av ett externt utvärderingsteam som ska resa till det två dagar långa mötet i Kairo i slutet av projektet, utvalda deltagande Arabförbundsmedlemsstater (upp till åtta stycken) och högkvarteren hos de viktigaste projektledarna – Small Arms Survey, Internationella kriminalpolisorganisationen och Världstullorganisationen. En finansiell revision kommer också att ingå i projektet i linje med unionens krav.

3.8.3 Åtgärdens resultat: Slutförande av en utvärdering av projektets effekter och färdigställande av den finansiella revisionen.

4. Genomförandeorgan och partnerskap

Small Arms Survey, ett forskningscentrum vid Graduate Institute of International and Development Studies i Genève, Schweiz, kommer att vara det ledande genomförandeorganet. Vid genomförandet av projektet kommer Small Arms Survey i synnerhet att utnyttja bidrag från Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol) och Världstullorganisationen (WCO). Interpol kommer att ha det främsta ansvaret för de prioriterade områdena 2.2 och 2.3 (kapacitetsuppbyggnad för brottsbekämpande organ) och WCO för de prioriterade områdena 1 och 2.1 (kontroll av internationell överföring, inbegripet gränskontroller).

I den mån det behövs kommer Small Arms Survey att lägga ut andra delar av projektet på underentreprenad till andra organisationer (eventuellt även de delar som avser lagerhantering och säkerhet). Beroende på de deltagande Arabförbundsmedlemsstaternas behov och preferenser kan även andra organisationer, inbegripet civilsamhällesorganisationer, liksom vissa av Arabförbundets specialiserade organisationer, bidra till projektets genomförande.

Genomförandeorganen kommer också att samordna arbetet med statliga och icke-statliga organisationer som är verksamma i Arabförbundets medlemsstater, liksom med eventuella unionsprogram som är på plats där, för att säkerställa att samtliga insatser som genomförs inom ramen för projektet kompletterar och bygger vidare på befintliga initiativ.

Small Arms Survey och dess genomförandepartner kommer också att vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa projektets synlighet i linje med unionens riktlinjer.

5. Varaktighet

Projektet förväntas ha en varaktighet på 24 månader. Beroende på graden av intresse från Arabförbundets medlemsstater och vilken finansiering som finns tillgänglig skulle en förlängning av projektet utöver de inledande två åren innebära att man kan fortsätta och befästa de kapacitetsuppbyggnadsinsatser som genomförts under projektets inledningsfas. T.ex. skulle utbildning till förmån för en viss Arabförbundsmedlemsstat under inledningsfasen kunna upprepas, utvidgas och testas med en större personalgrupp, för att säkerställa hållbarhet. De av Arabförbundets medlemsstater som inte erhållit all den utbildning eller allt det lagstiftningsstöd som de bad om under projektets första fas skulle kunna få det under den andra fasen. De av Arabförbundets medlemsstater som har identifierat nya behov eller prioriteringar vad avser vapenkontroll, som t.ex. bygger vidare på kapacitet som förvärvats under projektets första fas, skulle kunna få stöd på dessa områden under den andra fasen.